

Rapport administrativ e quen annual

2021

Cuntegn

- 3 **Autoritads communalas e cumissiuns**
- 4 **Prefaziun dalla presidenta communal**
- 5 **Legislativa**
- 5 **Suprastonza communal**
- 7 **Finanzas**
- 10 **Persunal**
- 12 **Canzlia**
- 14 **Uorden public e segirtad**
- 15 **Agid social**
- 15 **Santeri e fatgs da sepultura**
- 16 **Cultura e temps liber**
- 17 **Svilup dalla vischnaunca**
- 18 **Scola**
- 20 **Construcziun aulta**
- 22 **Immobilias communalas**
- 23 **Construcziun bassa**
- 25 **Ovras communalas**
- 25 **Uffeci forestal**
- 29 **Qen annual 2021**

Duvin

Autoritads communalas e cumissiuns ils 31 da december 2021

Parlament communal

Quinter Claudio, Glion, president
Alig Lorenz, Pigniu (entochen igl 01-09-2021)
Bearth Remo, Sevgein
Bertogg Julian, Castrisch
Brändli Capaul Ursula, Rueun
Caderas Bruno, Ladir
Cadruvi Gion Mathias, Ruschein
Caduff Anita, Glion
Cajochen Ursin, Ruschein
Camenisch Marcus, Pitasch
Camenisch Remo, Glion
Candrian Armin, Glion
Capeder Martin, Duvin
Cavigelli Tarcisi, Siat
Dalbert-Caviezel Jeannette, Luven
Darms Gieri, Glion
Derungs Mathilde, Glion
Gabriel Gierina, Glion
Hohl Michal, Castrisch
Montalta Manuel, Glion
Schmid Valentin, Glion
Valaulta Flurin, Rueun
Vieli Kurt, Glion
von Bergen-Darms Sarah, Schnaus
Zinsli Thomas, Riein

Cumissiun da gestiun

Cadruvi Gion Mathias, Ruschein, president
Darms Gieri, Glion
von Bergen-Darms Sarah, Schnaus

Suprastonza communal

Maissen Carmelia, Castrisch, presidenta
Cantieni Roman, Glion, vicepresidente
Cadalbert Damian, Sevgein
Bundi Hanspeter, Castrisch
Gasser Curschellas Caroline, Glion

Cussegl da scola

Cathomas Annalisa, Glion, co-presidenta
Hohl Michal, Castrisch, co-presidenta
Bundi Hanspeter, Castrisch, representant suprastonza
Camenisch Angela, Glion
Duff-Cavegn Rita, Glion

Delegai SPITEX Foppa

Albin Ludivic, Siat
Camenisch Remo, Glion
Casanova Aurelio, Glion
Deplazes Ivan, Glion

Delegai corporaziun d'aua piarsa Gruob

Bundi Hanspeter, Castrisch
Camenisch Remo, Glion
Candrian Armin, Glion
Cantieni Roman, Glion
Darms Andreas, Schnaus
Darms Toni, Glion
Gasser Curschellas Caroline, Glion
Giger Ueli, Ruschein
Schmid Valentin, Glion

Cumissiun d'energia

Cantieni Roman, Glion, president, representant suprastonza
Camenisch Brida, Glion
Cavigelli Tarcisi, Siat
Giezendanner Urs, Glion
Monn Corina, Glion

Cumissiun per promoziun da sanadad e prevenziun

Roman Cantieni, Glion, president, representant suprastonza
Giusep Arpagaus, Ladir
Anita Caduff, Glion
Brida Camenisch, Glion
Mathilda Derungs, Glion

Pumpiers

Casaulta Gion jun., Castrisch, cumandant
Mihajlovic Radomir, Glion, vicecumandant

Prefaziun dalla presidenta communal

Aunc dacuort havess ins mai tertgau ch'ins persequiteschi in di las sedutas dil Cussegl federal cun gronda tensiun, spegias ni quitaus. Per biars ei la seduta dil Cussegl federal dils 16 da fevrer 2022 stau in mument da grond levgiament. Lu ha il Cussegl federal numnadamein decidiu d'abolir bunamein tut las mesiras encunter corona. Uss entscheiva ina nova fasa per superar la pandemia. Ella pretenda che nus tuornien alla normalitad, senza emblidar las persunas ch'ei vinavon periclitadas dil virus.

Per cletg eis ei denton gia igl onn vargau stau pusseivel da mantener la normalitad en bia graus. Cunzun arisguard las activitads ed ils survetschs dalla vischnaunca ch'ei adina stai accessibels per la populaziun. En pli han ins saviu avanzar cun numerus projects, era sche quels ch'ei stai dependents dil stretg brat cun la populaziun ni cun singuls acturs ein sesplegai empau pli vess che quei ch'ei fuss stau il cass, sch'ins havess da tut temps saviu organiser occurrenz e sentupadas. Ton pli engraziell jeu el num dalla suprastanza communal a tut las habitontas ed a tut ils habitonts dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion per il sustegn, la reflexiun e la perseveranza en quei temps pretensius.

Cun plascher astgein nus constatar che l'economia ha supportau tut priu bia meglier la pandemia che quei ch'ins ha temiu all'entschatta. La stad 2021 ha carmalau massa

hosps ella Surselva ed igl unviern ein las pendicularas mitschadas cun ina nota. Tuttina ei la situaziun ina sfida per la gastronomia, la cultura e tut quellas branschas che vivan d'occurrenz. Era la veta sociala ha pitu e biaras uniuns ein stadas sfurzadas da far ina pausa. Lein sperar ch'era quella part da nossa veta survegni puspei empau slontsch.

Il niev optimissem suenter corona vegn moderaus dils nibels stgirs che sefuorman per il mument sur l'Europa digl Ost. Plein quitaus observein nus ils eveniments ell'Ucraina, nua che la populaziun suffrescha nundetg per il mument. En vesta a quels sgarscheivels maletgs serelativeschan biars auters quitaus. Uss ei dumandau nies sustegn e nossa solidaritad cun la populaziun ell'Ucraina, mo era cun quellas e quels ch'enquoran refugi tier nus.

Per finir engraziell jeu a tut quellas e quels che han terminau ils 31 da december 2021, cun la fin dalla perioda legislativa 2018–2021, lur activitad en survetsch dalla vischnaunca. Duront plirs onns ein els s'engaschai ella suprastanza ed el parlament communal, el cussegl da scola ni en auters gremis per il svilup dalla vischnaunca ed han impundiu lur savida, temps e pissiun. Cordial engraziament e vinavon tut bien!

dr. Carmelia Maissen

Preziada dunna presidenta dil parlament
Stimadas dunnas, prezias signurs dil parlament communal

Sebasond sin art. 35 lit. e dalla constituziun communal presentein nus a Vus il rapport administrativ ed il quen annual 2021 per approbaziun. Part dil quen annual fa era il quen annual dil provediment d'aua Gruob.

Legislativa

Votaziuns ed elecziuns

Igl onn 2021 han ins clamau la populaziun tschun gadas all'urna. Sin plaun naziunal han las votantas ed ils votants priu posiziun arisguard 13 projects. Ei ha dau treis votaziuns cantunalas. Ins ha votau sur dall'aboliziun dalla lescha davart contribuziuns da maternidad, sur dall'iniziativa dil pievel «Per ina catscha etica che secumporta cun la natira» sco era sur dil niev sistem d'eleger il cussegl grond.

Sin plaun communal han las votantas ed ils votants priu posiziun arisguard quater projects. Ils 16 da matg 2021 han ins approbau la revisiun parziala dalla planisaziun locala a Sevgein, territori d'explotaziun Bigliel, ed a Rueun, zona da zavrar material Salavras. Plinavon han las votantas ed ils votants approbau dus credits d'impegn per la sanaziun dalla Via S. Clau Sura e dalla Via dalla scola a Glion. Ils 13 da zercladur 2021 han en pli giu liug las elecziuns communalas per la perioda legislativa 2022–2025.

Parlament communal

Il parlament communal sut la direenziun da Claudio Quinter ei seradunau igl onn da rapport per sis sesidas. La sesida digl 1. da settember 2021 ha giu liug a Castrisch. Il Chor mi-

shedau Castrisch ha surviu in aperitiv gustus. Il Chor Reuniun cun commembras e commembers dil parlament communal e dall'administraziun communal ha delectau las personas presentas cun in pign concert.

Ils 27 da settember 2021 ha giu liug il viadi dil parlament che vegn organisau mintga dus onns. La vischnaunca da Domat ha envidau ad ina viseta ella Tegia da Vaut. Il president communal, Erich Kohler, ed il president dalla vischnaunca burgheisa, Ursin Fetz, han dau in'investa allas visitadras ed als visitaders en projects actuals dalla vischnaunca da Domat. Silsuenter ha giu liug ina viseta guidata ella Hamilton Medical Ems AG. Las commembras ed ils commembers dil parlament communal, dalla suprastanza communal e dalla direenziun communal han survegniu in'investa impressiunonta ella lavur dalla gronda firma prosperonta.

Suprastanza communal

Igl onn da rapport ei la suprastanza communal s'entupada per 21 sesidas ordinarias. A caschun d'in di da strategia il matg 2021 ha la suprastanza communal discutau la planisaziun dallas finanzas e duront duas sesidas da budget il settember ha ella tractau il preventiv 2022.

Suenter ch'ins ha era igl onn 2021 stuiu strihar numerusas occurrenz en consequenza da corona, ei la suprastanza communal stada fetg cuntenta ch'ella ha saviu organisar l'emprema ga dapi la fusiun ina fiasta per burgheisas giuvnas e burgheis giuvens. Ils 3 da december 2021 han 20 giuvnas carschidas e giuvens carschi dau suatientscha agl invit e pasentau ina sera divertenta ell'aula dil complex da scola a Glion. Suenter ch'els ein vegni introduci en lur dretgs sco ha-

Commembras e commembers dil parlament communal e dalla suprastanza communal duront il guid sin il tetg dalla Hamilton Medical Ems AG.

Glion

bitontas e habitonts cun dretg da votar e lur pusseivladads da s'engaschar politicamein, han els dau il giug Casiopoly.

Survesta dallas expensas

Tenor art. 40 dalla constituziun communal e la suprastanza competenta da decider davart expensas buca budgetadas tochen 200'000 francs, en total 500'000 francs ad onn. Igl onn 2021 ha la suprastanza communal concludiu las suandontas expensas buca budgetadas:

Credit supplementar per la cumpra d'in vehichel da pumpiers cumbinau	4'623
Meglieraziun Valendau, cumpart dalla via forestala «Unterer Löserweg»	23'554
Stampa dil rapport administrativ e dil quen annual 2020	10'000
Cumpra d'in scanner per la partiziun Planisaziun e construcziun	8'261
Cussegliaziun pertuccont l'organisaziun	4'200
Garanzia da deficit lavurs d'uaul Alp Rhein	8'000
Elavuraziun d'in concept da cultura	17'199
Contract da dretg da cumpra Repower AG (areal Maissen) max. 5 onns	200'000
Contribuziun all'emprema ediziun dalla Stad da Glion	10'000
Program da giuventetgna glion-sommer.ch	10'000
Adattaziun magasin dalla stizun dil vitg, Siat	9'000
Cumpra d'ina maschina da dumbraziun automatica per elecziuns	4'500
Contribuziun alla renovaziun dalla baselgia dalla claustra, Glion	15'000
Contribuziun all'installaziun d'in coworking space, fasas 1 e 2	6'000
Augment dallas pagas per emprendistas ed emprendists	7'500
Perfecziunament dallas colluversas/olluvers dalla partiziun Finanzas	4'049
Credit brut per l'examinaziun dalla realisabladad «R(h)ein und Rauf»	35'000
Augment temporar e fix da pensums da lavur	4'000
Reducziun dils cuosts accessoris stizun dil vitg Siat	7'488
Contribuziun al stan da sittar Pardiala	6'532
Total expensas concludidas dalla suprastanza	394'906

La fin digl onn 2021 ein las suandontas incumbensas surdadas dil parlament aunc pendentas:

- incumbensa Maissen (2016) pertuccont l'examinaziun dalla prestaziun e pachet da mesiras per finanzas saunas;
- incumbensa Gabriel (2018) pertuccont l'examinaziun dil menaschi forestal dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion.

Ilis giuvenils muossan cumplein engaschi duront il giug da Casiopoly.

Finanzas

Valetaziun generala

Cun in gudogn annual da 0,7 miu. francs siara il quen annual 2021 cun in meglier resultat ch'il surpli budgetau da 64'800 francs. Il cash-flow munta a 2 miu. francs ed ei sin il nivel dils onns 2015 e 2016. Aschia han ins saviu financiar sez per ver 80 pertschien las investziuns nettas da 2,5 miu francs. L'autofinanziaziun dils onns 2015 tochen 2021 munta ad 87%.

La pandemia da Covid-19 ha per cletg giu ina pli pintga influenza sin las entradas fiscalas digl onn 2021 che quei ch'ins haveva temiu. Per persuna han ins pagau 5 pertschien pli pauc taglia che stattan probablamein en connex cun las consequenzas economicas dalla pandemia. Denton ein ils recavs da taglia unics dils onns 2018 tochen 2020 curdai naven. Ed en consequenza dalla revalitaziun dils implonts electricis – ch'ei stada considerablamein pli bassa pervia dalla prestaziun economica dils implonts – sereduceschan las taglias definitivas sin immobilias dils onns 2019 tochen 2021.

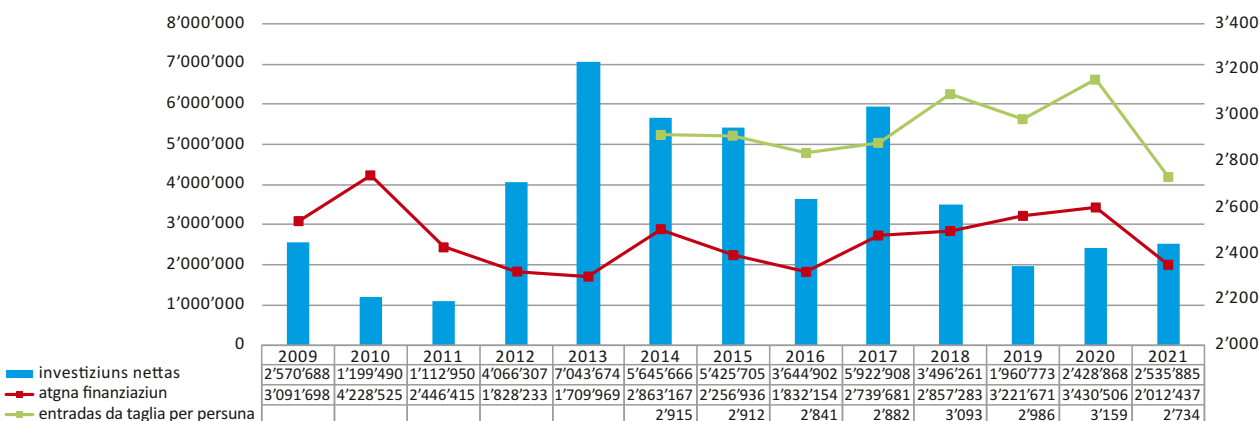
Ils effects negativs ch'ins ha temiu en consequenza dalla pandemia da Covid-19 sin il camp social ein buca severificai

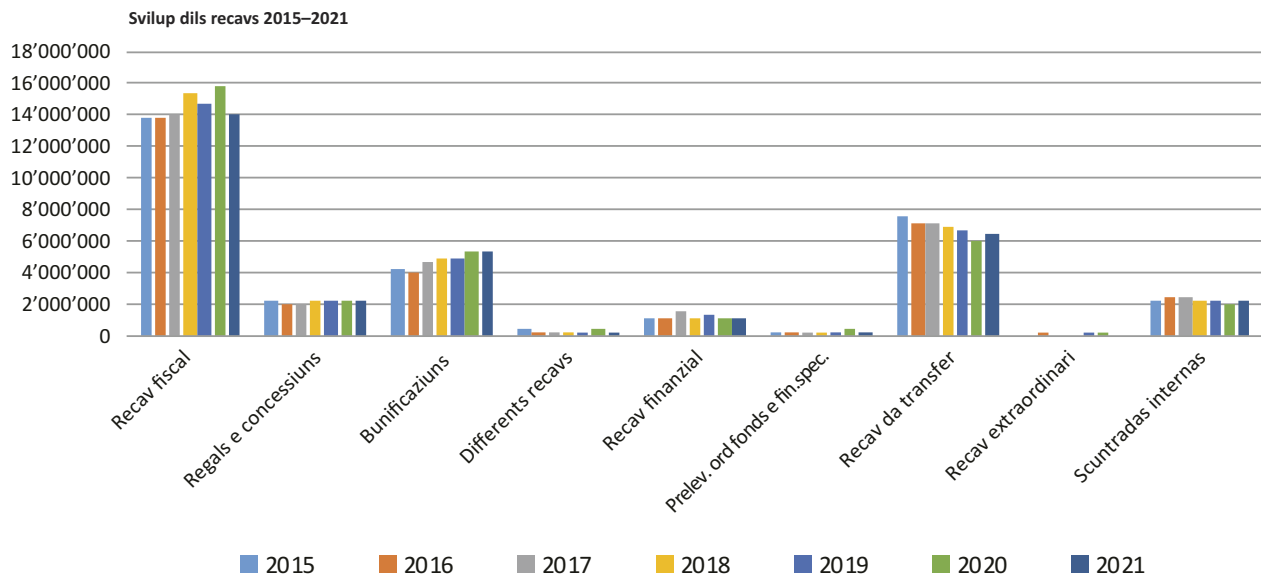
tochen oz. Igl onn da rapport 2021 ein ils cuosts nets per la segirtad sociala schizun sereduci sin il nivel dils onns 2015 tochen 2019. Pervia da corona ha la vischnaunca stuiu surpender el sector dalla sanadad cuosts supplementars dil spital regional e dalla spitex ell'altezia da ver 30'000 francs.

Tier las expensas dattan en egl en special ils cuosts da record da bunamein 500'000 francs per la rumida da neiv. Da l'autra vart han ins realisau mo ver 80% dallas lavurs da manteniment budgetadas vid ils conducts d'ovra dalla serenaziun (plan general d'allontanaziun d'aua).

Dallas expensas budgetadas da 7,6 miu. francs el quen d'investziuns han ins saviu realisar sulettamein 3,9 miu. francs. Cunzun las investziuns ellas vias communalas, ell'ovra hidraulica ed ella serenaziun ein buca stadas pusseivlas igl onn 2021. Las entradas d'investziun recaltgadas cun las taxas da colligiaziun per l'aua e l'aua piersa ein stadas claramein pli bassas che budgetadas. Pervia da protestas han ins plinavon aunc buca saviu metter a quen parts privatas da vias.

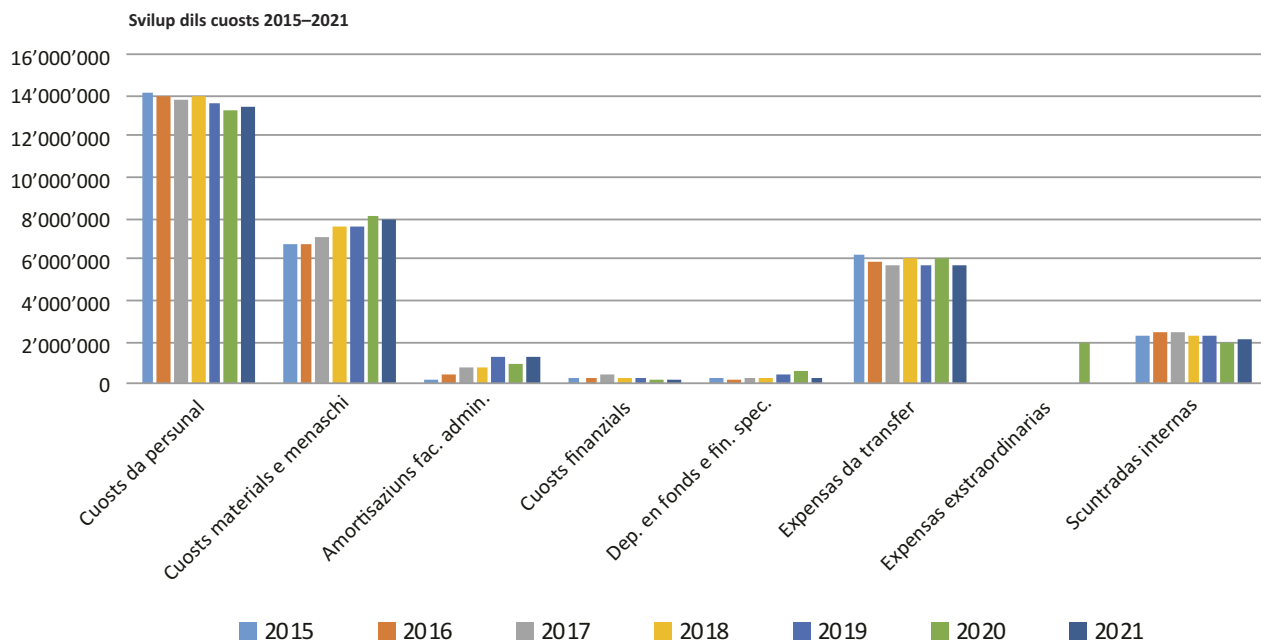
Quen da finanziaziun 2009–2021 (2014 senza contribuziuns da promoziun)

Sco gia menziunau han ins igl onn 2021 buca contonschiu – en media per 1,3 miu. francs – ils fetg buns recavs fiscals dils onns precedents 2018 tochen 2020. Ils recavs totals dils re-

gals e dallas concessiuns, las remuneraziuns ed il recav finanziel contonschan perencunter bunamein il nivel da 2020.

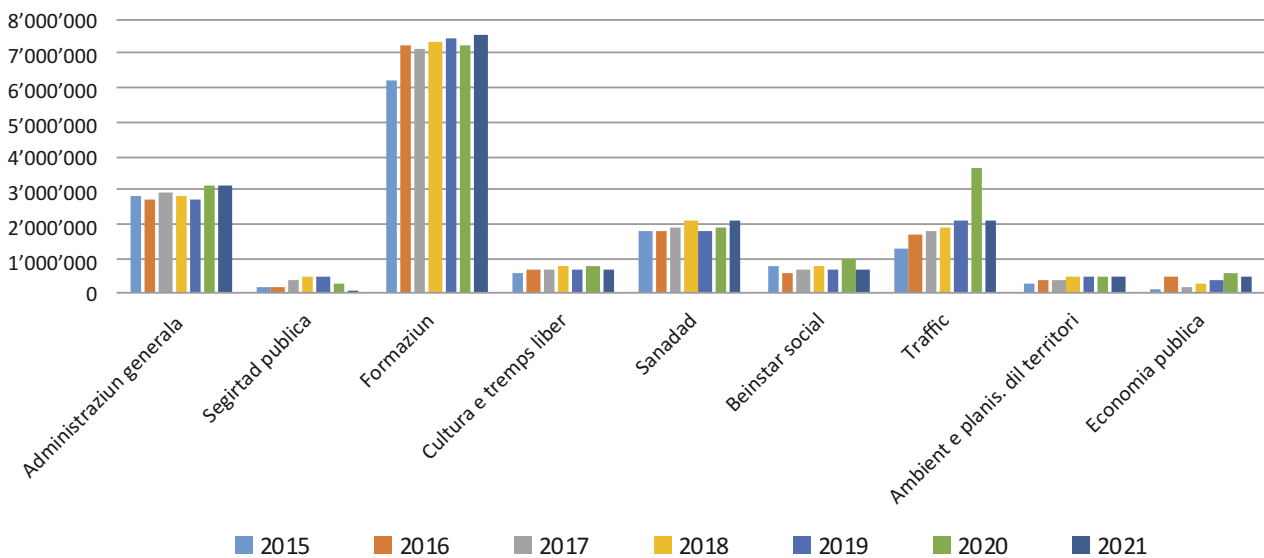
Ils cuosts da persunal ein s'augmentai igl onn 2021 per 0,6 pertschien ed ein denton aunc adina claramein sut la media dils onns 2015 tochen 2019. Sch'ins considerescha ils fetg aults cuosts per rumir la neiv da bunamein 0,5 miu. francs igl onn 2021, contonschan ils cuosts materials e da menaschi il nivel dils onns 2018 e 2019. Igl onn 2021 han ins fatg amor-

tisaziuns che muntan ad 1,3 miu. francs. Il pli grond augment d'amortisaziuns ha ei dau ella funcziun planisaziun dil territori. Naven da 2021 croda naven la contribuziun alla serenera Gruob per il fond da renovaziun. Buc il davos pervia da quei sesminueschan ils cuosts da transfer.

Castrisch

Cuosts nets tenor spartas, cumparegliaziun dils onns 2015–2021

Il cuosts nets ell'administraziun generala correspundan al nivel digl onn precedent. Grazia als cuosts pli bass per la sanaziun dallas uestonzas dils stans da tir eis ei stau pusseivel da sminuir las expensas per la segirtad publica. Igl augment da cuosts da paga per las personas d'instrucziun dil scalem primar ed il regress dallas contribuziuns communalas dalla vischnaunca da Breil han per consequenza ch'ils cuosts nets ella funcziun formaziun ein carschi. Malgrad che Covid-19 ha danovamein engrevegiau las cundiziuns, ha il bien resultat dil bogn aviert gidau da reducir ils cuosts nets ella funcziun cultura e formaziun. Plinavon han ins stuiu impunder pli paucs daners per il manteniment dils plazs da ballapei e da giug che 2020. Igl unviern cun bia neiv ha caschunau

cuosts da record per rumir la neiv, e la rumida da neiv pli intensiva ha per consequenza caschunau dapli expensas per il manteniment dallas maschinas. En pli han ins consumau dapli carburont ed il prezi dil diesel ei staus pli aults. Il cuosts nets per igl ambient e la planisaziun dil territori ein semeglients alla media dils onns 2019 e 2020. Las singulas funcziuns dall'economia publica ein sesviluppadas en differentas direcziuns igl onn 2021. Fertion ch'ils cuosts nets ell'agricultura ein sesbassai, ein las expensas ella meglieraziun dalla structura s'augmentadas pervia dalla sanaziun urgente da vias campestras e vias da funs. In resultat fetg legreviel cun in plus da 190'000 francs ha ei dau 2021 ella selvicultura.

Planisaziun dallas finanzas 2024–2028

La planisaziun dallas finanzas gida da risguardar a media vesta las damondas finanzialas d'ina vischnaunca. Menar cun cefras ei primarmein denton buc ina tematica structurala ni procedurala, mobein plitost ina damonda dalla cultura d'ina organisaziun e la finala dalla tenuta persistente. Ei settracta da rispunder ad ina damonda centrala: Co san ins contonscher quei ch'ei il meglier per la societad dad oz senza surdar allas proximas generaziuns cargas nungiustificadas?

Per l'emprema ga han la suprastanza e la direcziun communal elavurau communablamein ina planisaziun da finanzas integrada e detagliada ch'ei vegnida presentada al parlament igl 1. da december 2021. La planisaziun vegn actualisada mintg'onn.

Per la perioda da planisaziun 2024–2028 ch'il plan da finanzas cumpeggia preveda la suprastanza communal arisguard ils projects pli gronds – ultra dalla renovaziun currenta dall'infrastructura da basa e dils vehichels – la suandonta priorisaziun:

- renovar la staziun ed il plaz d'autos da posta a Glion
- renovar il luvratori communal cumbinai a Glion (pumpiers e luvrers communal)
- sanar completamein il complex da scola a Castrisch
- metter a disposiziun ina halla da gimnastica provisoria a Glion
- renovar las ovras da meglieraziun a Riein
- sanar il provediment d'aua a Siat
- sanar la baselgia ed il santeri S. Martin a Glion
- remplazzar cun LED l'illuminaziun publica en tut las fracziuns
- sanar la punt dil Rein a Glion

La summa d'investiziun sur quels tschun onns importa tenor la planisaziun dallas finanzas 37 miu. francs. Da quels sto la vischnaunca pagar ina summa stimada da biebein 25 miu. francs cun agens mieds.

Per la proxima perioda da planisaziun resultan sin fundament dil stadi d'enconuschientscha actual ils suandonts projects d'investiziun pli gronds:

- sanar la Casa Cumin a Glion (fatschada, tecnica da casa, energia)
- renovar ils locals da pumpiers a Riein, Pitasch e Luven (adattaziun allas prescripziuns da segirtad)
- sanar en etappas il complex da scola a Glion
- sanar il bogn aviert da Glion (davosa sanaziun totala 1996/97)
- realisar en etappas il provediment d'aua general (GWP) per igl entir intschess communal

Grondas sfidas spetgan la vischnaunca. Ei vala da mantener premuramein las infrastructures existentas e da metter a disposiziun ils mieds corrispundents.

Taxa da hosps e cuosts per il turissem

Igl onn 2020 han la Surselva Tourismus AG e la vischnaunca dad Ilanz/Glion stipulau ina nova cunvegna da prestaziun per la perioda digl 1. da schaner 2021 tochen ils 31 da december 2025. La nova cunvegna ha la finamira da concentrar aunc meglier las forzas ed ils mieds per rinforzar ensem la qualitat e l'irradiaziun dalla destinaziun.

Las entradas dallas taxas da hosps han importau igl onn 2021 467'000 francs. Da quels ein 268'500 francs i en favur dall'organisaziun turistica regionala Surselva Tourismus AG,

198'500 francs ein restai alla vischnaunca per incumbensas communalas el sector turistic. Sutvast suonda ina survesta dallas expensas communalas las pli impurtontas el sector turistic (ils imports ein arrundai):

Occurrenzas	66'000 CHF
Manteniment dils stabiliments turistics incl. sendas da viandar	163'000 CHF
Amortisaziun dils stabiliments turistics	7'000 CHF
Pagas dil personal administrativ	31'000 CHF
Contribuziun Sasolas/Plitschès	30'000 CHF
Cuosts da personal intern	165'000 CHF
Cuosts totals	462'000 CHF

Ultra da quei fa la vischnaunca mintg'onn expensas per purschidas buca declaradas el sector turistic che vegnan denton savens duvradas da hosps e che contribueschan all'attractivitat turistica dalla vischnaunca:

Contribuziun Museum Regional Surselva	63'000
Contribuziun Cinema sil Plaz	10'000
Contribuziun cultura	32'000
Deficit bogn aviert Fontanivas Glion	309'000
Contribuziun (implants da) temps liber	100'000
Total	514'000 CHF

Persunal

La vischnaunca dad Ilanz/Glion occupescha ver 90 emploias ed emploiai (senza persunas d'instrucziun) e vul s'establi sco patruna moderna ella regiun. Las incumbensas dils fatgs da personal cumpeglian numerus secturs che tonschan dalla recrutaziun sur igl engaschament, il svilup ed igl accumpignament tochen all'extrada dallas colluvreras e dils colluvrers. Cun la digitalisaziun cuntinuonta stat igl augment dall'effizienz e dall'effectivitat dalla lavur vinavon el center.

Giubileums da survetsch

- 30 onns Reto Brunold, luvrer communal, Glion
- 25 onns Lorenz Alig, menader digl archiv, Pigniu
Toni Bearth, menader gruppa communal, Glion
Luis Candinas, cau-fontauna, Rueun
- 15 onns Jean Pierre Schlüchter, luvrer communal, Sevgein
Marco Schmid, menader taglias, Glion
- 10 onns Jenny Carigiet, referendaria taglias, Morissen
Norbert Carigiet, menader menaschis technics, Glion
- 5 onns Gianna Casanova, pedella, Siat

Pensiun

- Alig Lorenz, 30-06-2021, archiv
- Cabalzar Anna Marie, 30.11.2021, pedella
- Caspescha Yolanda, 30.11.2021, pedella

Extradas

- Bisquolm Rick, 31-07-2021, luvrer communal/emprendist
- Blumenthal Angela Carina, 31-12-2021, archiv
- Bosshard Benjamin, 30-06-2021, menaschi forestal/emprendist
- De Giorgi Livia, 31-07-2021, administraziun communal/emprendista
- Müller Rudolf, 30-04-2021, luvrer communal
- Oddo Angelo, 31-07-2021, luvrer communal/emprendist
- Stucki Andreas, 31-01-2021, menaschi forestal
- Vasics Tamás, 28-02-2021, construcziun bassa

Sevgein

Entradas

Alig Remo, 01-10-2021, menaschi forestal
 Bernhard Jan Andrea, 01-09-2021, archiv
 Jäger Joelle, 01-08-2021, administraziun communal/
 emprendista
 Kreuz Nina, 01-08-2021, administraziun communal/
 emprendista

Emprendistas ed emprendists

La scolaziun d'emprendistas e d'emprendists ei d'impurtonza centrala. Ellas ed els tuornan cun novs impuls e novas informaziuns dalla scola professiunala e dils cuors. Da l'autra vart restan las partziuns communalas al puls dil temps ed enconuschan ils trends dalla generaziun giuvna. Per il muoment occupescha la vischnaunca las suandontas emprendistas ed ils suandonts emprendists:

Bearth Dario, 01-08-2020–31-07-2022,
 emprendist praticist da manteniment AFP
 Camenisch Anina, 01-08-2020–31-07-2023,
 emprendista commerciala AFQ
 Deplazes Celine, 01-08-2020–31-07-2023,
 emprendista commerciala AFQ
 Dermond Leandro, 01-08-2020–31-07-2023
 emprendist bostger AFQ
 Jäger Joelle, 01-08-2021–31-07-2024,
 emprendista commerciala AFQ
 Kreuz Nina, 01-08-2021–31-07-2024,
 emprendista commerciala AFQ

Arno Deplazes, Duvin

Nunspitgadamein e profundamein consterni havein nus stuiu prender cumiau il november 2021 da nies collega da lavur preziau e luvrer dalla grupp communal e dil provediment d'aua Arno Deplazes da Duvin (1960 – 2021). Nus se-regurdein cun gronda stema ed engrazieivladad dad Arno.

Arno Deplazes da Duvin, 1960–2021.

Canzlia

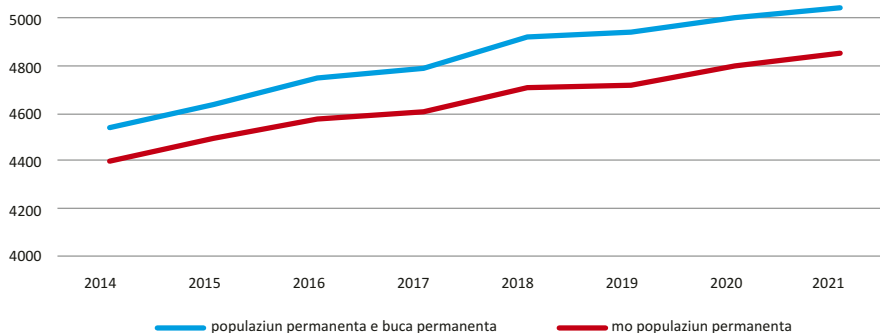
Controllo da habitonts

Il 31 da december 2021 aveva la vischnaunca dad llanz/Glion ina populaziun permanenta da 4'853 habitonts e habitonts. La quota da jastras e jasters importava 17,61 pertschien. 191 persunas vivevan mo durant l'jamna ad llanz/Glion, eran dimorantas e dimorants temporars, cunfinarias e cunfinaris, persunas admessas provisoriamein ni asilantas ed asilants. Persunas admessas provisoriamein ed asilantas ed asilants (persunas el process d'asil) cun ina dimora totala da silmeins dudisch meins valan sco populaziun permanenta.

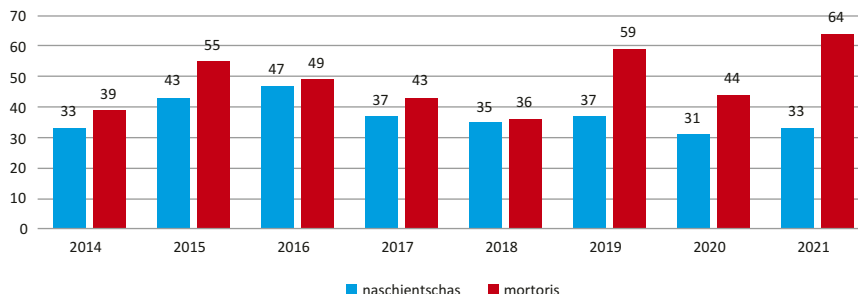
Introduziun ell'administraziun da fatschenta digitala

La collaboraziun efficienta cun agid da plattaformas digitalas gioga oz ina rolla centrala. Perquei ha la suprastanza communal decidu d'introducir la software per l'administraziun da fatschenta CMI AXIOMA. Quella plattaforma permetta l'administraziun d'actas, l'administraziun d'autoritads e l'archivaziun – tut a moda digitala. Cun quella sliaziun professunala san ins tractandar, protocollar ed administrar pendenzas sin ina plattaforma digitala communabla. Cun agid dalla preparaziun da sesidas mobila san la suprastanza e la direziun communal acceder als documents e sepreparar per las sesidas.

Svilup dalla populaziun permanenta e buca permanenta dapi igl onn 2014

Naschientschas e mortoris 2014–2021

Pagina d'internet communal

L'entschatta da mars 2021 eis ei finalmein stau aschi lunsch e la pagina d'internet communal restaurada completamein ei ida online. Cun la nova pagina d'internet han ins fatg avanzar la digitalisaziun e creau ulteriurs survetschs. Aschia san ins da niev per exempel reservar localitads cun agid d'in sempel tool ed acceder a tut las leschas ed ordinaziuns dalla vischnaunca dad llanz/Glion. Per motivs dalla protecziun da datas e dalla presentaziun da documents d'identitad eis ei vinavon necessari da passar persunalmein al spurtegl en connex cun certs survetschs.

La pagina ei vegnida restaurada per gronda part internein. Quater colluversas e colluversas dalla canzlia han impundiu circa 850 uras per modificar la pagina d'internet ed adattar ils cuntegns. En media vegn la pagina clamada si 200 gadas a di. Dus tiarzs dallas visitadras e dils visitaders accedan alla pagina d'internet via in computer, las ulteriuras utilisadras ed ils ulteriurs utilisaders cun agid d'in smartphone e mo treis pertschien cun in tablet

Deutsch | Rumantsch Home | Kontakt | Über uns | Service | Stellen | Themen A-Z | Online-Schalter

VISCHNAUNCA ILANZGLION GEMEINDE PORTRAIT GEMEINDE PUBLIKATIONEN BILDUNG & FAMILIE LEBEN & ARBEITEN VERANSTALTUNGEN

NEWS

Disasterreaktion

Vielen Dank, dass Sie unsere Disasterreaktion unterstützt haben. Der Erlös geht zu Gunsten der Schweizerischen Flüchtlingshilfe.

Nun gestalten wir a. Vst...

[mehr](#)

Jahresbelegung Lokaltäten und Anlagen der Gemeinde

Meldung der Nutzung im Schuljahr 2022/2023.

[mehr](#)

Informationen des Gemeindevorstandes vom 05.04.2022

Der Gemeindevorstand hat am 5. April 2022:

[mehr](#)

IM FOKUS

Info Ukraine

Der Kanton Graubünden informiert...

Fahrbewilligungen für Alpengärten und Waldstrassen der Gemeinde Ilanz/Glion

Abstimmungen/Wahlen

SWIMMING POOL ILANZGLION SCHWIMMBAD

Schwimmplatz für Gross und Klein ... in gionil per ogni è gionil

SERVICE

eUmzugCH

Online-Schalter

Ämliche Publikationen

Gesetzgebung

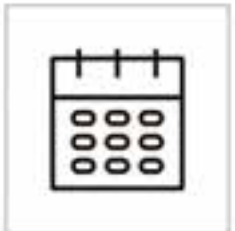

fegl official amtsblatt

Digitale Ausgabe für Ferienwohnung-Eigentümer

Tagkarte Gemeinde

Raumreservierungen

Web-GIS

REUNIUN

Nos unem | Wir sind Ilanz-Glion

Kanton Graubünden

Fegl official der Gemeinden

Publikationen der Gemeinde Ilanz/Glion

La pagina iniziale dalla nova pagina d'internet dalla vischnaunca www.ilanz-glion.ch.

Uorden public e segirtad

L'incumbensa dalla Polizia communal ei da procurar per ruas, segirtad ed uorden enteifer la vischnaunca. En quei connex collavura ella era stretgamein cun la Sprecher Security GmbH da Panaduz. Tut tenor fa ella era diever dils survetschs dalla Polizia cantunala dil Grischun. Igl ambient dinamic e las mesiras per frenar il coronavirus ch'ei semidadas cuntinuadamein ein stai ina gronda sfida era igl onn 2021.

Concept da parcar

2015 han ins approbau ed introduciu in concept da parcar per il territori dil marcau da Glion. Ellas fracziuns ha ei vina-von dau differentas regulaziuns. Per unificar la situaziun da parcar elavuran ins uss in concept da parcar per l'entra vischnaunca dad Ilanz/Glion che procura ch'els parcadis en tut las fracziuns vegnien duvrai secund lur intent. Igl onn da rapport han ins elavurau il concept ed il sboz dalla lescha che vegnan approvai 2022.

Pumpiers

Ils pumpiers ein vegni clamai igl onn da rapport 19 gadas. Las intervenziuns ein per part era stadas difficilas e buca sempas per tut ils participai, denter auter duas accziuns per la Viafier retica cun donns da personas, in'intervenziun digl

agid stradal ed il sustegn en connex cun igl incendi grond ella zona d'industria Islas a Schluein. La squadra ha dau damogn als cass a moda fetg professionala ed adina per il bien dallas personas pertuccadas. In grond engraziament per ils survetschs prestai.

Per exerchezis da squadra e da cader han ils pumpiers prestau 2'654 uras da survetsch. Ultra da quei ha igl agid stradal ed igl agid viafieril exercitau, e quei era en terren difficil. En media ha la participaziun als exerchezis muntau a 75 pertschien. Duront il temps da corona han ins exercitau en gruppas per evitar da derasar il virus denter las forzas d'intervenziun. Duront las accziuns han ils pumpiers purtau ina mascrina e sche pusseivel han ins buca mischedau las gruppas. La prontadad d'intervegnir ei stada garantida mintga mument.

Ils 31 da december 2021 dumbrava la squadra 95 pumpiers e 14 pumpieras, da quei 7 ufficiers e 14 menaders da gruppas. El center dalla vischnaunca ei il diember da pumpiers plitost aults, ellas fracziuns drova ei denton mintga voluntari (Pigniu 0, Duvin 2, Riein 3 pumpiers).

Il schaner 2021 han ils pumpiers susteniu il survetsch d'unviern. Els han liberau ils hidrants dallas nevadas per saver agir spert en seracass (circa 110 uras per persona). Davos la culissa ha il team material procurau ch'il material ed ils vehichels seigien adina prompts per l'accziun.

Il cumandant da pumpiers, Gion Casaulta, retscha davon, 2. d. sen., suenter la terminaziun dalla scolaziun sco instructor da pumpiers.

Grondius engaschi duront il grond incendi ella zona d'industria Islas a Schluein.

Per il salvament sin ils binaris dalla Viafier retica exerciteschan ils specialists dils pumpiers cun vehichels specialmeins adattai.

Il salvament da vias dils pumpiers Ilanz/Glion muossa era duront ils exerchezis grond engaschi.

Schnaus

Agid social

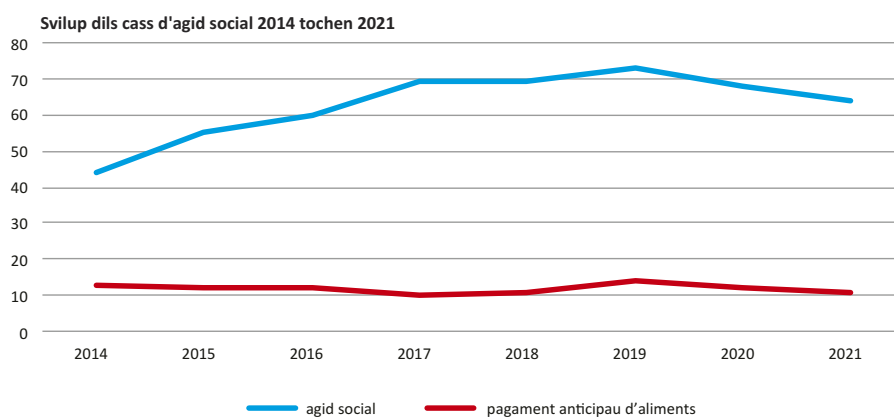
Il diember dils cass d'agid social ein stabils tochen levamein regressivs. Ins ha buca constatau in augment dils cass en consequenza dalla crisa da corona.

Santeris e fatgs da sepultura

Igl onn da rapport eis ei stau pusseivel d'installar in'ulteriura fossa communabla, numnadamein sin il santeri a Castrisch. Ins ha nezegiau il project per revaletar en general la concepziun dil santeri e per crear in bi liug commemorativ e da sen-
tupada.

La nova fossa communabla a Siat.

Las participontas ed ils participonts dalla staffetta silla Via Glion sunter l'arrivada a Glion.

Cultura e temps liber

Svilup concept da cultura

La promoziun dalla cultura entras il maun public ha ina liunga tradiziun. Las anteriuras vischnauncas han promoviu la cultura a moda multifara e fetg differenta. Cun quei ch'ina basa comunabla ha muncau tochen oz, ha la nova vischnaunca continuau cun quella pratica. Igl onn da rapport ha ina grappa da lavur che consista da commembras e commembers da tut las tredisch fracziuns elaborau sut l'egida da Marianne Fischbacher in concept da cultura cun ina gronda paletta d'ideas e mesiras per rinforzar la veta culturala e la veta dil vitg ella vischnaunca. Il concept vegn terminaus 2022 e dat il fundament per crear la basa legala per las contribuziuns da promoziun.

Via Glion

La Via Glion – oriundamein in fil tgjetschen el model directiv dil territori communal – han ins sviluppau vinavon ad in project turistic igl onn da rapport. Sco product da treis stagiuns independent dalla destinaziun Surselva duei ella crear valur

turistica ed offrir el decuors dils onns ina vasta purschida els secturs sport, cultura, natira, culinarica ed agroturissem. Las empremas lavurs preliminaras han ins fatg ensemen cun il svilup regional e la Surselva Tourismus AG el rom d'in project dalla nova politica regionala. A caschun dalla fiasta d'atun Viva llanz/Glion ha la nova uniu «A Glion» organisau l'emprema ediziun dalla staffetta sin la Via Glion.

Minas da Gulatsch

In'emprema pèdra alla Via Glion vegnan las Minas da Gulatsch ad esser. Il project ei naschius sin l'iniziativa da l'uniun Rueun Viva ed ha la finamira da far enconuscent a hosps las anteriuras gallarias per l'exploziun da metal el territori da Gulatsch sur Rueun. In'inscenzaziun quieta, ina senda tematica attractiva ed in plaz da ruassar sco era duas turas per differentas gruppas en mira duein porscher material per in'excursiun d'in di. Igl onn da rapport han ins saviu segirar la finanziaziun e far empremas lavurs al liug. L'avertura ha liug il zercladur 2022.

Rueun

Svilup dalla vischnaunca

Project da model arisguard la societad civila sco motor dil svilup «REUNIUN – Nus essan |Wir sind Ilanz/Glion»

Malgrad corona ha il project che vegn sustenius dalla confederaziun e dil cantun saviu realisar differentas activitads durant igl onn da rapport. Aschia ha ina grupp sviluppau differentas ideas co ins po promover la convivenza ed il brat denter las fracziuns e gruppaziuns. Pervia dallas restricziuns da corona ei la realisaziun buca stada semplia, la staffetta dalla Via Glion ha denton surpriu enqual impuls dallas ideas. Plinavon han ins creau ils dus formats «Reuniun en acziun» e «Forum Reuniun» sco plattafornas da discussiun e da brat. La fin da settember 2021 ha giu liug il brat d'experienceschas da tut ils projects en vischnaunca che separticipeschan al program federal. Ins ha nezegiau la caschun e presentau el rom da quell'occurrnza entginas pèdras als hospis dall'entira Svizra. Ella secunda fasa dil project che va a fin igl onn 2024 vul ins preparar ina conferenza dalla populaziun per 2024, 10 onns suenter la fusiun.

Exposiziun lavurs da students Caminada (Pendas, Fistez, Areal Maissen, Center Mundaun, punt dil Rein, Crappa Grossa)

Igl october 2021 eis ei finalmein stau pusseivel da presentar las lavurs da studentas e students dalla professura Caminada alla SPF/ETH Turitg. Igl interess per las ideas e propostas dallas studentas e dils students ei staus gronds e la discussiun davart il futur da quels territoris da svilup ei stada interessanta

Coworking space

Viver e luvrar en vischnaunca, pendular pli pauc, dapli qualidad da viver e rinforzar il commerci local: durant la pandemia da corona ei quei trend vegnius aunc ina ga pli gronds. La vischnaunca ha perquei lantschau ensemen cun l'Uniun da commerci e mistregn Glion e contuorn, la Surselva Tourismus AG e VillageOffice in project per crear a Glion in coworking space. Ina grupp da lavur d'utilisadras e d'utilisaders interessai sclarescha ils basegns ed examinescha in menaschi d'emprova durant in pèr meins.

Exposiziun dallas lavurs da students dalla professura Caminada dalla scola politecnica federala (ETH) ella halla da gimnastica a Glion.

Il project «campiuns – pensums e sport» ha saviu vegnir realisau success sco incumbensa da coordinaziun denter la scola e la lavur sociala da scola.

Scola

«Scola malgrad corona» ei stau la finamira principala da tut las scolas igl onn vargau. Numerus temas dil svilup dalla scola e biaras occurrenzas da formaziun ein deplorablamein vegni alla cuorta. La scola Ilanz/Glion ha tuttina astgau se-dedicar ad autras sfidas per saver possibilitar midadas positivas e progress sut las circumstanzas dadas. Grazia agl engaschi instancabel da tut las partecipadas e tut ils participai ei quei reussiu bein.

Sin scalem structural ha la pli gronda midada liug a Rueun, nua che las scolaras ed ils scolars dalla scoletta e dil scalem primar dalla vischnaunca fusiunada da Breil crodan naven. Il diember da scolaras e scolars pli bass permetta mo pli duas enstagl da treis partiziuns, aschia ch'ils affons dalla 1. tochen 3. classa ed ils affons dalla 4. tochen 6. classa vegnan mintgamai instrui ensemen. Era la scoletta a Rueun frequentan claramain pli paucas scolarettas e pli paucs scolarets, aschia ch'ins collavura pli stretgamein cun la scoletta da Ruschein duront in suentermiezdi. Gia igl'emprim onn ei quella collaboraziun secumprovada bein e tuts han apprezzau ella.

Sin scalem strategic persequitescha il cussegl da scola il svilup dil diember da scolaras e scolars a cuorta ed a pli liunga vesta e metta en connex el cun differents scenaris. Ins sa p.ex. gia che la scola a Duvin/Pitasch ei fermamein peri-

clitada naven digl onn 2025, perquei che pli pauc che tschun scolaras e scolars vegnan a frequentar la scola primara tenor il diember da naschienschas actual. Igl ei damai buca pli pusseivel d'ademplier il minimum prescrite dil cantun.

Ina gronda sfida en nossa scola organisada a moda decentrala resta la recrutaziun da personal. Igl ei adina pli grev d'anflar las personas d'instrucziun adattadas cun las enconuschienschas linguisticas necessarias e la formaziun pretendida. Igl onn da rapport havein nus per cletg tuttina saviu occupar tut las piazzas.

Per ina megliera comunicaziun cun ils geniturs ha la scola introduciu ina sempla app che corrispunda alla protecziun dallas datas. Quella satisfa als basegns vicendeivels adina pli gronds arisguard la comunicaziun denter la scola ed ils geniturs. Sin scalem dall'instrucziun han ins adattau ni sviluppu da niev differents concepts sco il concept da promozion, il model C e la scola bilingua. Il concept per la promozion linguistica tempriva ella vegliadetgna prescolara e la mesjamna suentermiezdi cun «campiuns – pensums e sport» han ins realisau l'emprema ga igl onn da rapport. Malgrad corona eis ei stau pusseivel da realisar jamnas da project sco era dis da giug, da sport e da skis – da quei han tuts giug grond plascher.

Il cussegl e la direcziun da scola engrazian da cor al personal, a tut las personas responsablas per l'educaziun, allas-

A moda concentrada vegn luvrau en gruppas.

Il moviment astga buca vegnir alla cuorta.

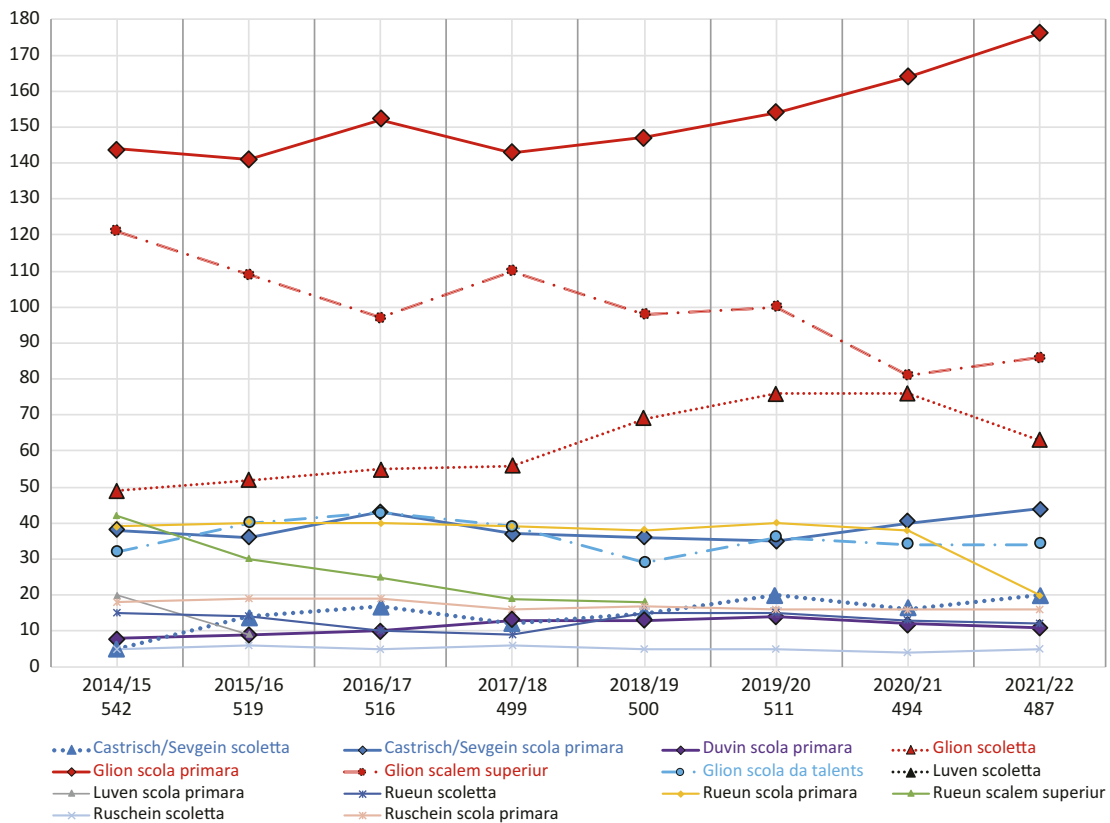
Ladir

instanzas superiuras ed als gremis politics sco naturalmein era a tut las scolaras ed a tut ils scolars per la buna collaboraziun constructiva.

El num dall'entira direcziun da scola

*Annalisa Cathomas e Michal Hohl,
co-presidentas dil cussegl da scola*

Svilup dil diember da scolaras e scolars 2014/15–2021/22

Riein

Construcziun aulta

Activitad da baghegiar en general

Baghegiar vegn adina, era sch'il diember da damondas da baghegiar ei puspei sin in nivel pli bass. La retratga ella natira, che biars han scuvretg sco mesira positiva durant la pandemia, ha augmentau il squetsch cunzun sin tegias da mises. Ils precis creschan ad in crescher e la damonda tschessa buca.

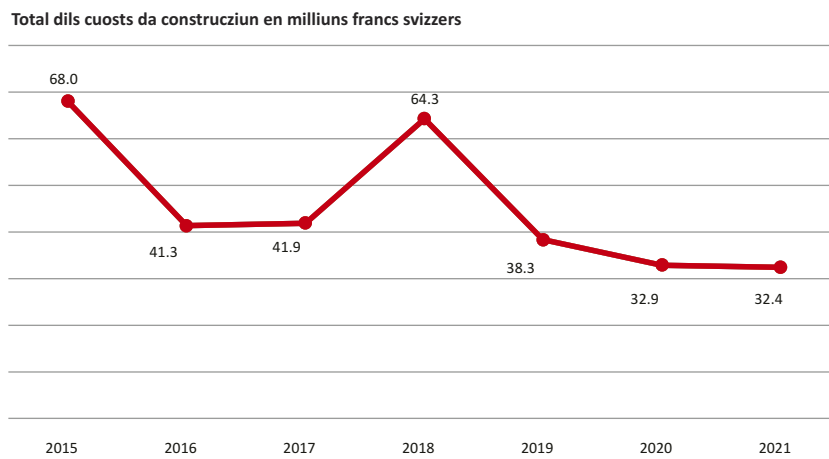
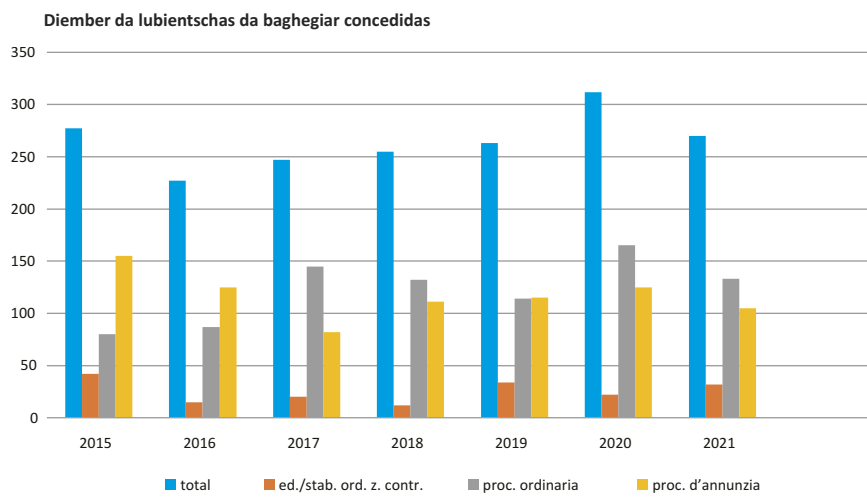
Era els vitgs ei il trend arrivau da viver en structurals ruralas sco consequenza dalla midada sociala. Aschia vegnan casas veglias, dallas qualas igl ei biars onns buca vegniu fatg stem, emplenidas cun nova veta e renovadas cun premura. Il tractament respectus e creativ da quellas substanzias architectonicas muossa tgei potenzial che quels baghetgs han.

E sch'ils mistergners dislocheschan lur luvratori puspei el vitg e rinforzeschan aschia la structura, ei bia reussiu. Quei ei ils elements constitutivs che augmentan – sco fundament d'in sistem intact – la valor da nies spazi da viver rural.

Tischinas (Ruschein)

Siat

Svilup digl uffeci da construcziun

Cun igl upgrade dalla software ei l'elavuraziun dallas damondas da baghegiar vegnida optimada essenzialmein. Uss eis ei pusseivel da tschaffar las damondas da baghegiar ella banca da datas e cumparegliar ellas directamein cun il register dils edificis e dallas habitaziuns. Grazia a sedutas online ed access digitalis vegnan las decisziuns da construcziun plinavon elavuradas a moda efficienta e speditiva. Cun l'entschatta dalla grupp da project cantunala per l'elavuraziun dalla procedura electronica per la lubientscha da baghegiar tschentant ins in ulteriur tiem impurtont. La realisaziun da quei project ei ina gronda sfida che vegn denton ad optimar considerablamein la collaboraziun da cantun e vischnauncas ed ad accelerar igl andament dalla procedura.

Immobiliis communalas

Suenter in onn e miez han ins saviu terminar cun success l'elavuraziun dalla strategia d'immobiliis per ils 300 edificis communalas che la vischnaunca ha elaborau ensemen cun

Metron AG e BHP – Brugger und Partner AG. Las damondas complexas co tractar en futur las singulas immobiliis han ins sclariu cunscienzusamein e fixau. El davos pass da lavur han ins definiu e mess en vigur per igl 1. da schaner 2022 la lescha d'immobiliis e l'ordinaziun appartenenta.

Stan da mulscher Alp Cavel

Il stan da mulscher cun sadialas existent ei digl onn 1980 e corrispunda buca pli allas normas hodiernas. Per il persunal d'alp era il mulscher ina carga pli e pli gronda. Punctualmein sin l'entschatta dalla stagiun d'alp han ins saviu metter en funcziun il niev stan da mulscher diagonal, igl automat per schubergiar e la lingia da colliamiert cun la cascharia.

Casa Cadruvi a Siat

Ell'immobilia communalala Casa Cadruvi a Siat han ins saviu installar el plaun sut ina tualetta publica. Plinavon vegn la distribuziun dalla posta organisada da niev dalla centrala a Schluain, aschia che la stanza – medemamein el plaun sut – prida a tscheins dalla Posta vegn libra. Il local stat uss a disposiziun alla stizun dil vitg Prima sco magasin.

Mulschera Alp Cavel.

La nova illuminaziun publica a Sevgein ch'ei vegnida midada sin cazzolas da LED.

Construcziun bassa

Sanaziun vias dils vitgs

Igl onn 2021 han ins saviu terminar la sanaziun dalla Via Tuegna a Ruschein e dil Paradiesgärtli a Glion. Pendentas ein aunc mintgamai las lavurs da finiziun dalla procedura da contribuziun.

A Glion e Rueun han ins entschiet cun dus novs projects da sanar vias. Quei ella Via dalla Scola a Glion, nua ch'ins ha sanau la part el nord. Igl onn 2023 suonda la part el sid el sectur dalla casa da scola. A Rueun han ins priu per mauns la sanaziun totala dalla Via S. Clau.

Uonn vegn aunc sanada la part sura e l'entira via survegn ina cuvrida fina. Gia finius ei il post da rimnada da rumien a Rueun.

Illuminaziun publica

A Castrisch, Sevgein e Riein han ins entschiet cun la midada a cazzolas da LED. En cumparegliaziun cun las cazzolas da via tradiziunalas han quellas ina veta pli liunga ed ein pli efficientas arisguard l'energia. Per sustener il maletg dil vitg da Sevgein tgiraus cun premura han ins installau enzacons models en stil historic.

Pigniu

Lavurs da sanaziun vid la via dalla scola a Glion ...

... sco era vid la Via S.Clau a Rueun.

Ilis novs molocs a Rueun ...

... e la tualetta publica a Siat ein vegni finalisai igl onn 2021.

Il niev reservuar a Luven ei en funcziun.

Ovras communalas

Provediment d'aua

A Luven han ins endrizzau e priu en funcziun il niev reservuar.

Uffeci forestal

Projects da reparaziun

Igl onn 2021 han ins terminau ils suandonts projects d'aver-tura d'uaul el rom dils projects collectivs reparatura (SIE/SIS):

- Castrisch, Casti Sut
- Lumnezia, via d'uaul Cavel
- Siat, Schetga Sura
- Siat, Val da Siat

Prestaziuns per la tgira digl uaul / fiera da lenna rodonda

Diever da lenna (vendita)	14'490 m ³
Schau anavos egl effectiv	347 m ³
Utilisaziun da lenna totala	14'837 m³

L'utilisaziun sforzada en consequenza da neiv e vent ni bau-scorsa munta a 1'479 m³. Ella Val da Cabiena a Pitasch ha ina lavina destruiu 215 aras surfatscha d'uaul.

Plinavon han ins tgirau e manteni uaul giuven e surfatscha ecologicamein preziusa sin biebein 14 ha. Ella tgira dalla surfatscha ecologicamein preziusa han per part gidau classas da scola dalla vischnaunca sco era participontas e participonts dil project en favur digl uaul da muntogna.

Luven

Fiera da lenna

Igl onn 2021 han las resgias produciu sin ault nivel. Ins ha vendiu fetg bia lenna da tagl e per motivs da capaciad han ins buca saviu cuvierer diltut la damonda. Il provediment cun lenna rodonda ei denton staus fetg buns. Quella circumstanzia ha giu per consequenza in augment dil prezi legreivel el sectur dalla lenna da tagl. En cumparegliaziun cun ils prezis historicamein bass dils onns precedents ei il prezi sin la fiera da lenna rodonda s'augmentaus per 20 tochen

80 pertschien. Ils prezis per lenna rodonda corrispundan puspei al nivel da 2014. La fin digl onn 2021 ei la situaziun sin la fiera da lenna rodonda puspei senormalisada.

Inslas d'uaul vegl

En inslas d'uaul vegl duei igl uaul sesviluppar a moda dinamica senza influenza dil carstgaun. Las inslas cumpeglian lenna morta e plontas e pégnis vegls che porschan nischas ecologicas specialas cun lur rihezia da vaus, fessas, parts

Construcziun dustanza da blocca Val da Siat (SIS Val da Siat).

Plantas terradas dalla neiv ella Val da Camiena a Pitasch.

marschas e lenna morta. Impurtont ei che las inslas ein colliadas cun autras inslas d'uaul vegl, cun reservats d'uaul natural ed effectivs cun ina pintga intensitad da cultivaziun.

En 19 inslas d'uaul vegl cun ina surfatscha totala da 94 hectaras repartidas sin igl entir territori communal ei la

vischnaunca s'obligada a quella finamira per ils proxims 50 onns. Sin quellas surfatschas desistan ins completamein dil diever da lenna.

Lenna morta e veglia curdada en in'insla d'uaul vegl sur Pigniu.